

ŽUPANIJSKO NATJECANJE UČENIKA IZ GEOGRAFIJE 2010. GODINE
5. RAZRED

Zaporka _____

Bodovi _____

U svakom od sljedeća četiri zadatka dva su točna odgovora. Zaokruži slova uz točne odgovore.

2 1. Među navedenim, u suvremene načine orijentacije ubraja se orijentacija uz pomoć:

- a) panja drveta b) GPS-a c) brodskog radara d) sunca i sata e) sjevernjače

2 2. Koje su među navedenim vrste geografskih karata izdvojene prema sadržaju?

2 3. Koji od navedenih kontinenata ne pripadaju Novom svijetu?

- a) Sjeverna Amerika b) Južna Amerika c) Australija d) Afrika e) Azija

2 4. Koji su od navedenih reljefnih oblika uzvišenja?

- a) brdo b) dolina c) visoravan d) gora e) kotlina

U sljedeća četiri zadatka poveži desni stupac s lijevim upisivanjem jednog slova na crtu ispred pojmove u lijevom stupcu. Pazi, dva slova su višak.

3 5. Poveži toplinske pojaseve s odgovarajućim obilježjima.

- ____ smještena Hrvatska
____ prevladava ljeto cijele godine
____ polarni dan 24 sata - 21.12.

A) sjeverni hladni toplinski pojaz
B) sjeverni umjereni toplinski pojaz
C) žarki toplinski pojaz
D) južni umjereni toplinski pojaz
E) južni hladni toplinski pojaz

3 6. Poveži reljefne oblike s odgovarajućim vanjskim procesima.

____ djelovanje leda	A) dina
____ djelovanje vjetra	B) klif
____ djelovanje mora	C) krški reljef
	D) dolina u obliku slova U
	E) dolina u obliku slova V

3 7. Poveži opise s odgovarajućim dijelom geografske mreže.

3 8. Poveži objašnjenje s odgovarajućim krškim reljefnim oblikom.

☐ špilje	A) ljevkasta udubljenja u kršu
☐ polja u kršu	B) žljebasta udubljenja oštrih rubova u kršu
☐ škrape	C) pretežno okomite podzemne šupljine u kršu
	D) pretežno vodoravne podzemne šupljine u kršu
	E) prostrane zavale u kršu ispunjene tlom

U sljedećih sedam zadataka na crte napiši točne odgovore.

- 2** 9. Koje još dvije vrste mjerila postoje osim opisnog? _____ i _____.
- 2** 10. Kada je u Europi zima, godišnje doba u južnoj Australiji je _____, a u sjevernoj Aziji _____.
- 2** 11. Zemlja je lupinaste građe, a tri glavne lupine su jezgra, _____ i _____.
- 2** 12. Sila koja sva tijela privlači na Zemljiniu površinu zove se _____ (*upisati puni naziv*), a na Zemljinoj površini najjače djeluje na dvjema točkama (mjestima), a to su _____.
- 2** 13. Kada se u Zemljinoj kori slojevi stijena savijaju nastaju _____, a kada nastane pukotina i kada se duž te pukotine slojevi stijena pomaknu nastaje _____.
- 2** 14. Između kojih dviju usporednica se smjestio žarki toplinski pojas? Na obje crte upiši pune nazive usporednica. _____ i _____
- 2** 15. Ako je u vremenskom pojasu u kojemu se nalazi Hrvatska 10 sati, u zapadnoeuropskom pojasu je _____ sati, a u pojasu koji ima istočnoeuropasko vrijeme je _____ sati.

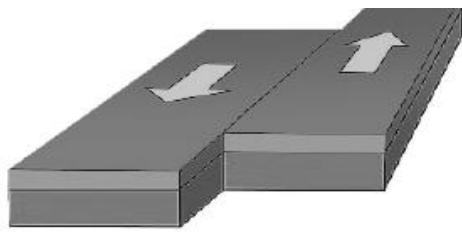
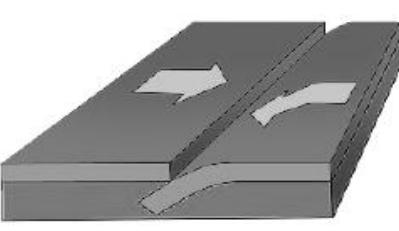
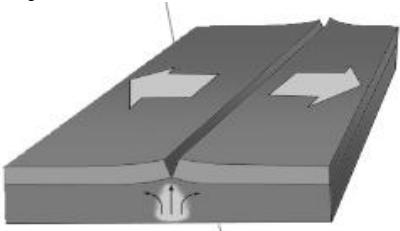
U svakom od sljedeća tri zadatka u tekstu prekriži 4 netočna pojma napisana kosim i podebljanim slovima.

- 2** 16. Zakrivljenu Zemljiniu površinu najpreciznije prikazuje *globus/geografska karta*. Stručnjaci koji se bave izradom geografskih karata zovu se *topografi/kartografi*. Geografske karte su u pravilu otisnute tako da je sjever uz *gornji/donji* rub karte. Na geografskoj karti mora, rijeke i jezera označene su *zelenom/plavom* bojom.
- 2** 17. Svemirska tijela bez vlastite svjetlosti zovu se *zvijezde/planeti*. Zemlji najbliža zvijezda je *Mjesec/Sunce*. Najmanji planet u Sunčevom sustavu je *Merkur/Venera*. Oko planeta kruže manja svemirska tijela koje zovemo mjeseci ili *prirodni/umjetni* sateliti.
- 2** 18. Pojavu vulkana i potresa na Zemlji uzrokuju *unutrašnje sile/vanjski procesi*, a vulkani se najčešće javljaju *duž granice/u središtu* litosfernih ploča. Područja oko vulkana su *rijetko/gusto* naseljena zbog *neplodnosti/plodnosti* okolnog tla.

U svakom od sljedeća dva zadatka dva su točna odgovora. Zaokruži slova uz točne odgovore.

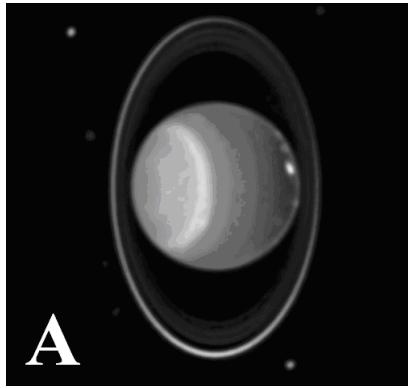
- 2** 19. Točne tvrdnje o potresima su:
- Potres je dugotrajno podrhtavanje Zemljine kore.
 - Mjesto u dubini Zemlje gdje potres nastaje naziva se epicentar.
 - Pri potresu ako smo u sedmerokatnoj zgradi napuštamo ga na brzinu uz pomoć dizala.
 - Najviše potresa nastaje u području dodira litosfernih ploča.
 - Izrazito snažni potres u siječnju 2010. godine pogodio je karipsku državu Haiti.
- 2** 20. Točne tvrdnje o geografskoj mreži su:
- Geografsku mrežu čine ekvator i početni meridijan.
 - Ekvator je najdulji podnevnik.
 - Podnevnići (meridijani) se pružaju od pola do pola i svi su na globusu jednakih duljina.
 - Pomoću geografske mreže možemo odrediti smještaj svake točke na Zemlji.
 - Udaljenost od ekvatora prema istoku ili zapadu iznosi do 180 stupnjeva.

3 21. Ispod priloženih crteža upiši prevladavajuću vrstu pokreta litosfernih ploča koju pojedini crtež prikazuje.

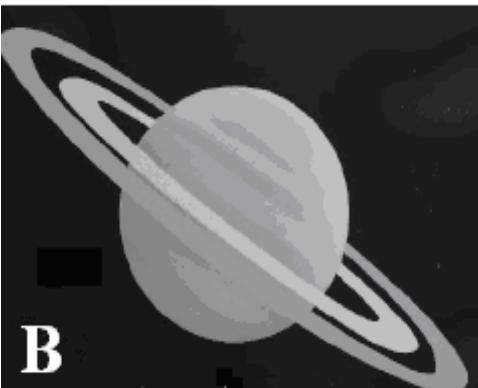

2 22. Na crte uz slova A i B upiši imena planeta iz Sunčeva sustava.

A _____

B _____

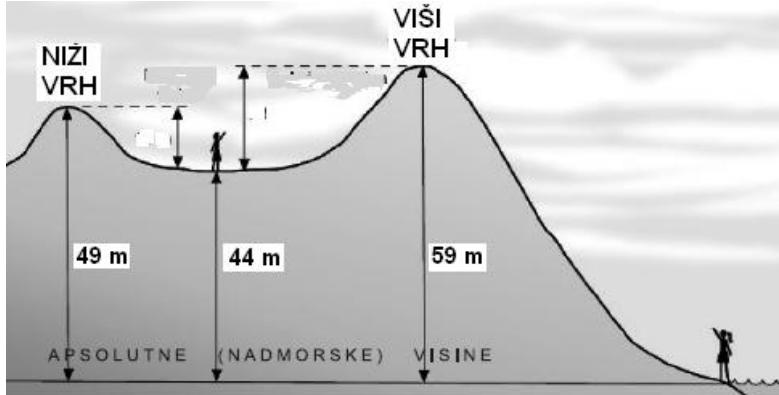
2 Ovaj zadatak riješi uz pomoć slike desno.

23. Kolika je nadmorska visina Nižeg vrha? _____ m

Izračunaj koliko iznosi relativna visina između Nižeg i Višeg vrha? Ona je _____ m.

Prostor za računanje

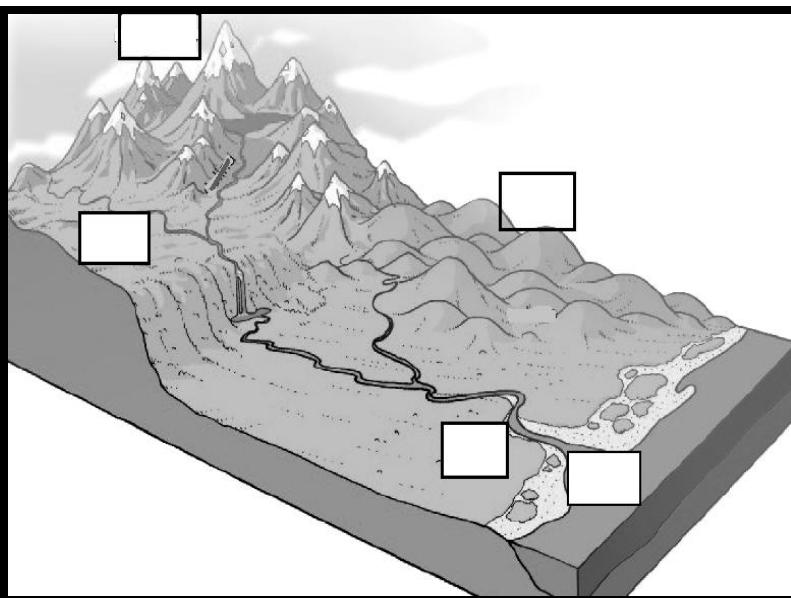
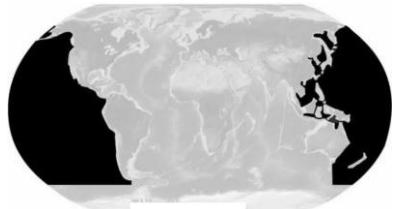
[Large empty rectangular box for calculations]

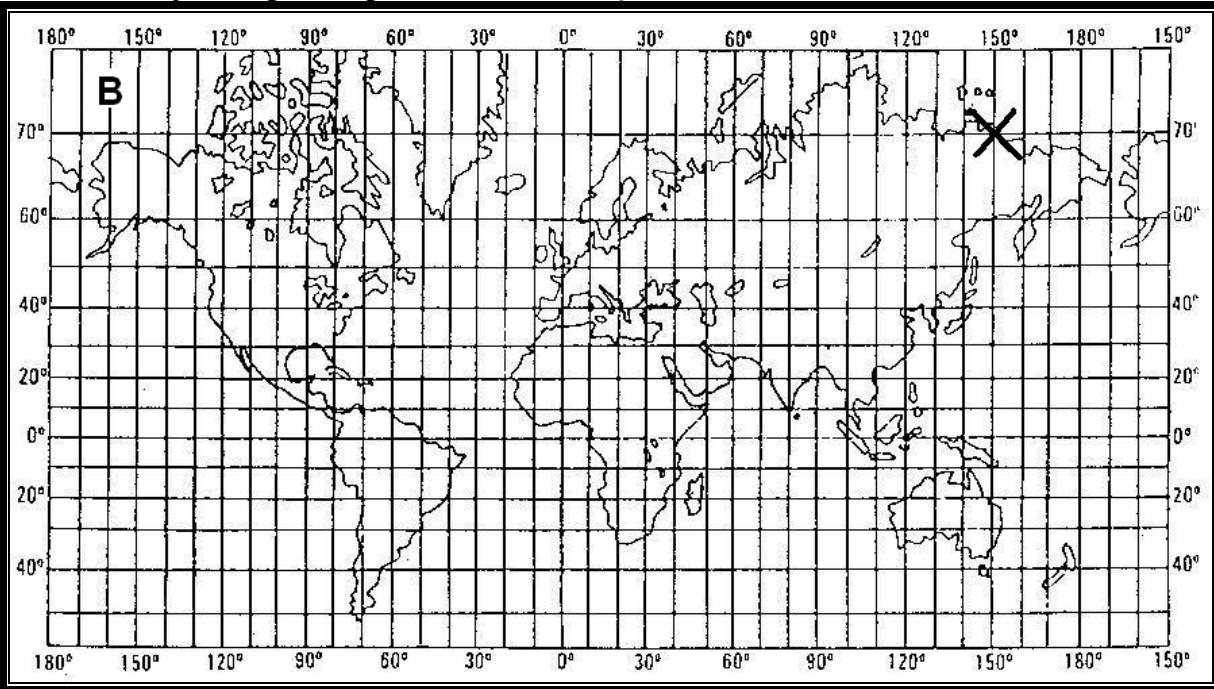
3 Zadatak riješi uz pomoć slike desno.

24. Upisivanjem slova u odgovarajuće kvadratiće na crtežu označi: slovom **V** visoravan, slovom **M** mlade planine i slovom **S** staro gorje. Dva kvadratića su višak.

2 25. Na crte ispod slika piši imena oceana.

Sljedeća tri zadatka riješi uz pomoć priložene karte svijeta.

3 26. Upiši slovo **A** u najveći kontinent kojeg presijeca početni podnevnik, ispuni (oboji) na karti dio Azije koji se nalazi na zapadnoj polutci. Slovo **B** nalazi se u _____ oceanu.

3 27. Na karti kružićem (•) označi točku koja je smještena na 20° južno od ekvatora i 60° zapadno od početnog meridijana.

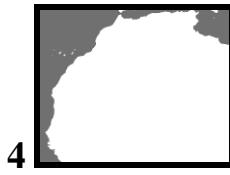
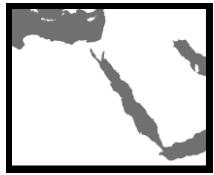
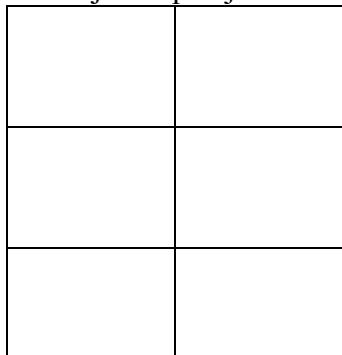
Točka se nalazi na kontinentu koji se zove _____ i toplinskom pojasu koji nazivamo _____.

2 28. Za točku X odredi geografski smještaj (stupanj udaljenosti od ekvatora i početnog meridijana).

_____ ° _____ od ekvatora

_____ ° _____ od početnog meridijana

3 29. Desno je afrički kontinent podijeljen na 6 izmiješanih dijelova poput puzzla. U svakih od 6 praznih kvadratića lijevo upiši jedan broj tako da sastaviš pravilan geografski oblik Afrike.

3 30. Na crte upiši naziv topografskog znaka.